

Sciendum est ergo, quod unumquodque resurget in quo magis fuit perfecte participans naturam speciei, & si in utroque fuit perfecte naturam speciei participans, resurget in eo in quo primo fuit. Secundum hoc ergo dicendum est, quod quidquid fuit in illis carnibus quas pater pueri comedit, quod jam ultima conversione assimilatum erat membris, resurget in eo cujus carnes comestae sunt. Sed quod fuit in illis carnibus de humiditatibus, & humoribus à perfecta assimilatione distantibus, resurget in puero qui ex illo semine generatur; & in utroque (3) illud quod deest, supplebitur ex virtute divina. Hoc tamen ad tractatum de resurrectione magis pertinet.

EXPOSITIO TEXTUS.

HOC male senserunt quidam haeretici. Pelagius ad hoc inducebatur propter hoc quod potestatem liberi arbitrii ampliabat nimis, ut nullum peccatum esse in homine posset, nisi ex ejus libero arbitrio proveniret; & quod nulla gratia indigebat homo ad hoc ut à peccato immunis existeret.

Originale peccatum dicitur fomes peccati. Hic ponuntur octo nomina originalis peccati, quorum differentia sic accipi potest. Potest enim hoc peccatum nominari vel per comparisonem ad modum quo causatur in nobis, vel per comparisonem ad subiectum in quo est, vel per comparisonem ad peccatum actuale in quod inclinatur: & quia per originem vitiorum in nos pervenit, ideo ex modo quo (4) causatur in nobis, nominatum dicitur originale peccatum. In peccato autem actuali duo considerantur: scilicet defectus, seu deformitas peccati, & secundum hoc nominatur fomes peccati, quasi fomentum præbens ad peccandum, sicut siccitate lignorum fovetur ignis: & iterum delectatio, quæ consistit in conversione ad bonum commutabile, & sic dicitur concupiscentia quantum ad deordinationem actu existentem in partibus animæ, subtracto retinaculo justitiæ originalis; vel in ordine ad actum concupiscentiæ, ad quem peccatum originale inclinatur; & sic dicitur concupiscentia. Subiectum autem in quo originale peccatum consistit, est homo, qui ex duabus naturis constat, rationali, & sensitiva. Potest ergo originale peccatum nominari vel per comparisonem ad rationalem, vel per comparisonem ad sensitivam.

DISTINCTIO XXXI.

Quomodo peccatum originale à patribus transeat ad filios; an secundum animam, an secundum carnem.

Nunc superest investigare, qualiter illud peccatum à parentibus traducatur in filios, scilicet an secundum solam animam, an secundum carnem, sive secundum utrumque. Pataverunt quidam secundum animam trahi originale peccatum, non solum secundum carnem: quia non solum carnem, sed & animam ex traduce esse arbitrati sunt. Sicut enim in generatione prolis de carne paterna substantialiter trahitur caro; ita & de gignentis anima animam geniti essentialiter deduci ab his aestimabatur. Ideoque sicut de corrupta carne caro corrupta seminatur; ita etiam de anima peccatrice anima peccatrix corruptione originali infecta ab illis trahi dicitur.

Prædictam opinionem damnat, & quod per carnem traducatur peccatum dicit, & quomodo, ostendit.

HOC autem fides catholica respuit, & tamquam veritati adversum damnat, quæ non animas, sed carnem solam, sicut superius diximus, ex traduce esse admittit. Non igitur secundum animam, sed secundum carnem.

(3) Al. illud supplebitur quod deest ex virtute divina. (4) Al. creatur. (5) Al. completis. (6) Al. deest ad minus. (7) Al. vel caro, & sanguis ex cibis. (8) Id est minimas partes quæ non transeant in aliud, ut notat Nicolai.

Si primo modo, sic ex parte ejus quod est formale in originali peccato, scilicet debita justitiæ carentia, dicitur languor naturæ; ex parte vero ejus quod est materiale, scilicet inordinatio inferiorum virium, dicitur tyrannus, in quantum per inordinationem inferiorum virium injuste, & quodammodo tyrannice ratio in servitutem peccati trahitur. Ex parte autem temperantiae, quæ est potentia organica affixa, dicitur lex carnis, ex eo quod per traductionem carnis traducitur; & dicitur lex membrorum, in quantum in membris (5) corruptis dominatur, & quodammodo secundum conditionem eorum inclinatur in actum, ut scilicet in delectabile membris homo inclinatur, quod est eis conveniens.

In eo materialiter erant: non ita quod illud quod fuit materia corporis Adæ, sit postmodum materia omnium hominum; sed quia materia omnium hominum originaliter ab Adam traducta est, sicut à principio effectivo primo in humana natura: materia enim humani corporis est menstruum, vel etiam semen simul, ut quibusdam placet. Quod autem semen, & menstruum causetur in nobis, hoc non est nisi per virtutem naturalem, quæ in nos ex parentibus devenit; & ita tota materia corporis humani originem habet ab Adam, non quasi ab eo decisa, sed quasi à virtute quæ ab ipso descendit, preparata.

Quod etiam ratione ostendi potest. Ista ratio non valet, quia procedit à majori (6) ad minus affirmando: magis enim videtur quod in resurrectione, quæ tota miraculosa erit, aliquid divina virtute fiat vel per multiplicationem, vel etiam alio quocumque modo, quam in naturali augmento, quod actione naturæ completur.

Non inficiamur tamen quin cibi, & humores in carnem, & sanguinem transiant. Istud videtur inconveniens, quod Magister hic ponit: quia (7) vel caro ista ex cibis generata, distincta erat ab illa quæ à parentibus descendit; & sic non tota quantitas humani corporis salvaretur in carne quæ ex parentibus descendit: vel commixta illi; & sic oportebat quod ex eis unum quid generaretur quod neutrum illorum esset, sed medium inter ea; & sic totum æqualiter ad veritatem naturæ pertineret: nisi forte poneretur esse mixtio secundum minima salvata (8), ut quidam posuerunt; quod etiam in primum modum rediret.

DISTINCTIO XXX.

cundum carnem solam peccatum originale trahitur à parentibus. Est enim peccatum originale, ut supra diximus, concupiscentia, non quidem actus, sed vitium. Unde Augustinus ad Valerium de nupt. & concup. Lib. I. cap. xxv. & deinceps. „ Ipsa concupiscentia est lex membrorum, vel carnis, quæ est morbidus quidam affectus, vel languor, qui commovet illicitum desiderium; id est carnalem concupiscentiam, quæ lex peccati dicitur: quæ dicitur manere in carne, non quia in anima non sit, sed quia per corruptionem carnis in anima fit.“

Causam corruptionis carnis ostendit, ex qua in anima peccatum sit.

CARO enim per peccatum corrupta fuit in Adam, adeo ut cum ante peccatum vir, & mulier sine incentivo libidinis, & concupiscentiæ fervore possent convenire, essetque torus immaculatus, jam post peccatum non valeat fieri carnalis copula absque libidinosâ concupiscentia, quæ semper vitium est, & etiam culpa, nisi excusetur per bona conjugii. In concupiscentia igitur, & libidine concipitur caro formanda in corpore prolis. Unde caro ipsa quæ concipitur, in vitiosa concupiscentia polluitur, & corrumpitur: ex cujus contactu anima, cum infunditur, maculam trahit, quæ polluitur, & fit rea, id est vitium concupiscentiæ, quod est originale peccatum.

Quod propter corruptionem carnis, quæ est causa peccati, dicitur peccatum esse in carne.

IDEOQUE ipsum peccatum dicitur manere in carne. Caro igitur quæ in concupiscentia libidinis seminatur, nec culpam habet, nec actum culpæ, sed causam. In eo igitur quod seminatur, corruptio est; in eo autem quod nascitur, concupiscentiæ vitium est. Unde Ambrosius (a) de Verbis Apostoli ad Rom. cap. vii. sic ait. „ Quomodo habitat peccatum in carne, cum non sit substantia, sed privatio boni? Ecce primi hominis corpus corruptum est per peccatum: ipsaque corruptio per conditionem offensionis manet in corpore, robor tenens divinæ sententiæ datæ in Adam, cujus consortio anima maculatur peccato. Per id ergo, quod facti causa manet, inhabitare dicitur peccatum in carne. Hæc est lex carnis.“ Idem: (b). „ Non habitat peccatum in anima, sed in carne: quia peccati causa ex carne est, non ex anima: quia caro est ex origine carnis peccati, & per traducem omnis caro fit peccati: anima vero non traducitur, & ideo in se causam peccati non habet.“ Augustinus quoque ex carne peccatum animam trahere in sermone quodam (c) de Verbis Apostoli ostendit, dicens Lib. IV. contra Julian. cap. iv. & vi. „ Vitium concupiscentiæ est quod anima ex carne contrahit. Natura quippe humana non opere Dei cum vitio primitus est instituta, sed ex voluntatis arbitrio priorum hominum venienti vitio est sauciata; ita ut non sit in carne bonum, sed vitium quo inficitur anima.“

De causa originalis peccati quæ est in carne, utrum sit culpa, an poena.

HIC quæri solet, utrum causa peccati originalis, quæ dicta est esse in carne, culpa sit, vel poena, sive aliquid aliud. Culpa esse non potest, quia culpa non est in re irrationali. Si enim culpa esset in carne ante infusionem animæ, actualis esset, vel originalis. Sed actualis ibi non est. (g) Nec originalis culpa est: quia ipsa causa est originalis peccati. Si autem poena est, quæ est illa? Passibilitas, vel mortalitas, vel alia corruptio? Hos enim defectus carni inesse constat.

Hic aperitur, quid sit fœditas tracta ex libidine coeuntium, quæ vitium, vel corruptio dici potest.

AD quod dici potest, quod multiplex defectus carnis, & præcipue pollutio quædam, quam ex fervore coitus parentum, & concupiscentia libidinosâ contrahit caro dum concipitur, causa est originalis peccati: quæ recte vitium, sive corruptio carnis appellari potest: quæ fœditas major esse videtur in carne concupiscentialiter traducta, quam in ea unde traducitur. Et quod vitium, vel corruptio sit in carne ante conjunctionem animæ, effectu probatur cum anima infunditur, quæ ex corruptione carnis maculatur. Sicut in vase dignoscitur vitium esse, cum vinum infusum accesscit.

Inductu similitum ostendit non absurde dici, filios trahere peccatum à parentibus etiam mundis dici.

NE autem miremur, & intellectu turbemur, audientes peccatum originale filios traducere à parentibus, jam per baptismum ab illo peccato mundatis, diversarum similitudinum inductione id posse fieri insinuat Augustinus in Libro de Baptismo parvulorum III. cap. viii. ita inquit. „ Quomodo præputium per circumcisionem aufertur, manet tamen in eo quem genuerunt circumcisi; quomodo etiam palea quæ opere humano tanta diligentia separatur, manet tamen in fructu qui de purgato nascitur tritico: ita peccatum quod in parentibus per baptismum mundatur, manet in eis quos genuerunt. Ex hoc enim gignunt, quod adhuc verustum trahunt, non ex hoc quod lex in novitate promovit eos inter filios Dei. Non enim generant parentes filios secundum illam generationem qua denuo sunt nati, sed potius secundum illam, qua carnaliter & ipsi primum sunt generati.“

(g) Addit Nicolai: quia nondum aliquid agit quæ nondum vivit.

EX EDIT. P. NICOLAI. (a) Sive Ambrosii nomine Commentator in Epistolas Pauli super illud ad Rom. vii. Non inhabitat in carne mea bonum. (b) Ibidem super illud tamen, Condelector legi secundum interiorem hominem. (c) In sermonibus hoc titulo notatis non occurrit, etsi aliquid huc pertinens ex v. vi. & xii. colligi potest. Velut ex Lib. IV. contra Julian. cap. viii. & plenius cap. vi. sive ix. prius indicabatur ad marginem, sed nec ibi expresse sub his verbis, quamvis æquivalente forte sensu habeatur: quibus adjungi potest quod cap. i. Lib. de natura & gratia quoad naturam sine vitio primitus institutam expresse dicit.

Quare dicatur originale, hic dicitur cum epologo.

JAM ostensum est quid sit originale peccatum, & qualiter à parentibus in filios, & per carnem in animam transeat: ex quibus etiam innotescit quare dicatur originale peccatum, ideo scilicet quia ex vitiosa lege originis nostræ, in qua concipimur, scilicet carnis libidinosa concupiscentia, traducitur; ut supra dictum est. Non enim quia ex carne traducta ab Adam concepti sumus; ideo peccatum traximus: quia & Christi corpus ex eadem carne formatum est, quæ ab Adam descendit; sed ejus conceptus est celebratus, non lege peccati, idest concupiscentia carnis, (unde caro ejus peccatrix non fuit) immo operatione Spiritus Sancti. Nosce vero conceptus non fit sine libidine, & ideo non est sine peccato. Quod evidenter Augustinus (Fulgentius) ostendit in Lib. de Fide ad Petrum cap. 11. sic dicens: „Quia dum sibi invicem vir, mulierque miscentur, sine libidine non est parentum concubitus; ob hoc filiorum ex eorum carne nascentium non potest sine peccato esse conceptus; ubi peccatum, in parvulos non transmittit propagatio, sed libido; nec fecunditas naturæ humanæ facit homines cum peccato nasci, sed foedias libidinis, quam homines habent ex illius (10) primi justissima condemnatione peccati. Ideo beatus David propter originale peccatum, quo naturaliter obstructi sunt filii iræ, dicit Psalm. 1. 7 In iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea. Ex hoc itaque apparet ex lege conceptionis traduci originale peccatum: quia nisi (11) conceptio sic fieret, in carne, anima ex carnis conjunctione concupiscentiæ vitium non traheret.“

Obiectio quorundam intendentium probare, peccatum non traduci ex lege coitus.

Sed ad hoc opponitur hoc modo. In ipso conceptu ubi dicitur transmitti peccatum, propagatur caro; nec tamen tunc infunditur anima secundum physicos, sed jam effigiato corpore: quod etiam Moyses in Exodo aperte significat ubi cap. XXI. 22. ait de percussura mulieris prægnantis. (12) „Si quis, inquit, percusserit mulierem prægnantem, & abortum fecerit, si adhuc informe fuerit puerperium, multabitur pecunia; si autem formatum fuerit, reddat animam pro anima.“ Formatum vero intelligitur propria anima animatum, & informe quod nondum habet animam. In ipso ergo conceptu cum caro propagatur, nondum infunditur anima. Quomodo ergo ibi peccatum transmittitur: cum peccatum non possit esse ubi anima non est? Ad quod dici potest, quia in illo conceptu dicitur peccatum transmitti, non quia peccatum originale sit, sed quia caro ibi contrahit id ex quo peccatum fit in anima, cum infunditur: & utrumque vocatur conceptus, scilicet cum & caro propagatur, formamque corporis humani recipit, & cum anima infunditur quod aliquando etiam dicitur nativitas: unde (13) dicitur Matth. 1. 20, quod natum est (14) in ea. Proprie autem nativitas dicitur in lucem editio.“

DIVISIO TEXTUS.

Ostenso quod peccatum originale est, & quid sit, hic prosequitur quasdam conditiones ipsius: & dividitur in partes tres. In prima determinat de peccato originali quantum ad ejus principium, ostendens quomodo traducatur. In secunda determinat de eo quantum ad ejus terminum, ostendens quomodo per baptismum remittatur, xxxi. dist. Quoniam supra dictum est, originale peccatum esse vitium concupiscentiæ... superest investigare quomodo in baptismo dimittatur. In tertia determinat de eo quantum ad ejus numerum, inquirens, an sit unum, vel plura, dist. xxxi. ibi: Prædictis adjiciendum videtur an peccata præcedentium patrum ad parvulos transeant. Prima dividitur in duas. In prima ostendit modum (15) quo peccatum originale traducitur; in secunda movet contra hoc quamdam dubitationem, ibi: Sed ad hoc opponitur hoc modo. Prima dividitur in duas. In prima determinat modum quo peccatum originale in nos pervenit; in secunda ex ipso modo concludit rationem nominis, ibi: Jam ostensum est quid sit originale peccatum. Prima dividitur in tres. In prima movet questionem, utrum scilicet peccatum originale per traductionem carnis in nos deveniat. In secunda excludit sententiam illorum qui per traductionem animæ peccatum originale in nos devenire dicebant, ibi: Putavere quidam, secundum animam trahi peccatum originale. In tertia ostendit qualiter secundum traductionem carnis originale peccatum traducatur.

(10) Al. deest primi. (11) Al. corruptio. (12) Vulgata: „Si rixati fuerint viri, & percusserit quis mulierem prægnantem, & abortivum quidem fecerit, sed ipsa vixerit; subjacebit damno, quantum inariturus mulieris expectaverit, & arbitri judicaverint. Sin autem mors ejus fuerit subsequuta, reddet animam pro anima.“ (13) Al. deest. dicitur. (14) Al. in te. (15) Al. quomodo.

atur, ibi: Est enim peccatum originale, ut supra diximus, concupiscentia, non quidem actus, sed vitium. Et dividitur in partes tres. In prima ostendit quod propter foeditatem quæ est in carne, cum traductione carnis simul culpa, vel poena traducitur. In secunda inquit de illa foeditate quid sit, utrum scilicet culpa, vel poena, ibi: Hic quæri solet, utrum causa peccati originalis... culpa sit, vel poena, sive aliquid aliud. In tertia ostendit quomodo illi qui ab hac foeditate purgati sunt, peccatum originale transmittere possint, ibi: Ne autem miremur, & intellectu turbemur... diversarum similitudinum inductione id posse fieri insinuat Augustinus.

QUESTIO I.

HIC quærentur duo. Primo de traductione originalis peccati. Secundo de subjecto ejus. Circa primum quærentur duo. Primo. Utrum per traductionem carnis originale traducatur. Secundo. Utrum in omnes homines necessarium sit originale peccatum transire.

ARTICULUS I.

Ut originale peccatum possit transire in posterum per originem carnis.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod per originem carnis originale à primo parente in posterum transire non possit. Actio enim personæ non extendit se ad naturam: quia persona inferior, & minus est potens quam natura in qua subsistit. Sed origo carnis debetur ipsi naturæ, cum generatio sit ordinata ad conservationem speciei, & non individui. Ergo peccatum primi parentis per originem carnis in posterum transire non potuit: quia hoc esse non potuit, nisi per actionem personæ natura inficeretur.

2. Præterea. Contrarium oportet esse idem subjectum. Sed infectio culpæ perfectioni virtutis opponitur. Cum ergo semen subjectum virtutis esse non possit, nec infectioni culpæ subijci poterit. Caro autem non traducitur nisi mediante semine. Ergo per modum istum mediante semine non poterit per traductionem carnis originale peccatum traduci.

3. Si dicatur, quod per libidinem coitus semen inficitur, & illa infectio est causa culpæ originalis; contra. Libido secundum August. (a) de Civ. Dei Lib. XIV. cap. xvi. & xix. dicitur improba voluntas. Sed improba voluntas peccatum est. Ergo si ratione libidinis culpa originalis causatur in nato, tunc natus traheret peccatum originale à proximo parente, & non à primis parentibus: & hoc est contra id quod infra Magister determinat.

4. Præterea. Illa infectio seminis defectus quidam est. Omnis autem defectus in nobis videtur vel culpa, vel poena esse. Aut igitur est culpa, aut poena. Culpa non potest esse, quia semen subjectum culpæ esse non potest: nec etiam poena, quia poena culpam præcederet, & culpa ex poena causaretur; quod est inconueniens. Ergo nullo modo potest ex infectione seminis peccatum originale in generatio causari.

5. Præterea. Etiam post baptismum, quamvis originalis culpa deleatur, remanet tamen concupiscentia in corpore per modum poenæ. Si ergo infectio concupiscentiæ in semine animam inficere posset culpa originali, etiam postquam homo à peccato originali mundatus esset, per concupiscentiam in corpore remanentem anima similiter inficeretur; & ita peccatum originale de necessitate rediret, quod est inconueniens: quia oporteret etiam de necessitate & poenam ejus redire, quæ est carentia visionis divinæ. Ergo non est possibile quod infectio seminis infectionem culpæ in anima causet.

Sed contra est quod Apostolus dicit ad Rom. v. 12. Per unum hominem peccatum in mundum intravit. Sed non potuit ex uno homine humanum genus infici, nisi eo modo quo totum genus humanum ex uno homine processit. Hoc autem fuit per originem carnis. Ergo hoc modo peccatum originale à primis parentibus in nos transit.

In II. Sent. Tom. II.

(1) Al. causa. Forte etiam ea natura.

Ex Edit. P. Nicol. (a) Lib. I. de lib. arbitr. cap. iv. circa med. & in fine, ubi eam vocat improbandam cupiditatem, vel culpabilem cupiditatem. Lib. autem III. cap. xvii. cupiditatem vocat improbandam voluntatem.

Præterea. Sicut se habet personale peccatum ad actum personæ, ita se habet peccatum naturæ ad actum naturæ. Sed peccatum personale, idest actuale, ex actu personæ causatur. Ergo & peccatum naturæ, scilicet originale, ex actu naturæ, in nobis efficitur. Sed actus naturæ est actus generationis, per quem ipsa natura speciei salvatur. Ergo per actum generationis peccatum originale in nos transit.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod in progressu originalis talis ordo servatur, quod persona naturam infecit per actum peccati, & naturæ infectio in personam secundario transivit; quæ à persona peccante propagatur: quod qualiter sit, videndum est. Sicut enim prius dictum est, hoc Deus humana natura in sui principio supra conditionem suorum principiorum contulerat, ut esset in ratione rectitudo quædam originalis justitiæ, quam sine aliqua resistentiâ inferioribus viribus imprimere posset: & quia hoc gratis collatum fuerat, ideo juste per ingravitudinem inobedientiæ subtractum est; unde factum est ut primo homine peccante, natura humana quæ in ipso erat, sibi ipsi relinqueretur, ut consisteret secundum conditionem suorum principiorum; & per modum istum ex actu personæ peccantis in ipsam naturam defectus transivit. Et quia natura deficiens ab eo quod gratis impensum erat, non potest causare hoc quod supra naturam collatum erat, cum nihil agat ultra suam speciem; ideo sequitur quod ille qui generatur ab habente naturam hoc modo deficientem, naturam in simili defectu suscipiat: quia actus personæ secundum conditionem suæ naturæ procedit, & ultra non se extendit. Inde est quod defectus in ipsam personam generatam redundat. Sed ratio culpæ inde venit, quia illud quod collatum fuit gratis, scilicet originalis justitiæ, non fuit sibi collatum personaliter, sed in quantum talem naturam habebat, ut omnes scilicet in quibus talis ab eo accepta natura inveniretur, tali dono potirentur; & ideo cum propagatione carnis etiam illa originalis justitiæ propagata fuisset. In potestate ergo naturæ erat ut talis justitiæ semper in ea conservaretur; sed per voluntatem personæ existentis in natura factum est ut hoc perderetur: & ideo hic defectus comparatus ad naturam, rationem culpæ habet in omnibus in quibus invenitur (1) communis natura accepta à persona peccante: & quia per originem carnis defectus iste naturali generatione traducitur simul cum natura, ideo etiam & culpa originalis per originem carnis traduci dicitur: & quia per voluntatem personæ ratio culpæ ad naturam transit, ideo dicitur personam naturam infecisse. Quia vero in personis aliis est originale peccatum à prima persona generantis, non est ratio culpæ ex ipsis, cum non propria voluntate peccatum tale incurrant; sed in quantum talem naturam cum ratione culpæ recipiunt. Inde est quod secundo natura personam infecere dicitur: inde etiam est quod ista infectio ex inordinata voluntate primi parentis, in ipso quidem primo parente fuit dupliciter, scilicet per modum peccati actualis, in quantum eam per propriam voluntatem contraxit, & etiam ulterius per modum peccati naturalis, in quantum natura in eo infecta est; in sequen-

Q9